Passie voor Spoor

Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het Spoor- en tramwegwezen

www.nvbs.com

NVBS - Afdeling Twente

Programma seizoen 2019 - 2020

Met een typisch Twentse boerderij op de achtergrond rijdt MBS loc SS 657 (bouwjaar 1901), ook wel de "Kikker" genoemd, een reizigerstrein op de Najaarsstoomdag van 24 oktober 2010 tussen Boekelo en Halte Zoutindustrie (foto: Hans Koning); Op 13 mei 2011 fotografeerde Kees van de Meene in Zwolle afvaltrein 50080 met loc HUSA/HTRS 1043 (Vossloh G 2000BB), onderweg van Noordwijkerhout naar de VAM bij Wijster. De Hoge Spoorbrug over het emplacement van station Zwolle werd gebouwd in 1883 en in 1993 gerestaureerd; Railfeeding in België heeft een voorlopige geschiedenis van acht jaren. Helaas hebben we maar kort van de Hommels kunnen genieten, de bijnaam van deze oranje Class 66 locs. De 561-05 staat te zonnen in Roosendaal op 17 juli 2017, de eerste inzetdag van deze oranje locomotief (foto: Chris Westerduin).

*De **NVBS** is een vereniging van en voor spoor- en tram-belangstellenden: mensen met passie voor spoor ! Meer dan 20 regionale afdelingen organiseren veelal maandelijks interessante presentaties door boeiende sprekers. Elke maand verschijnt het fraai geïllustreerde blad 'Op de Rails' en de gratis (ook voor niet-leden) digitale nieuwsbrief NVBS Actueel. Op de website **www.nvbs.com** staat actuele informatie over de activiteiten van de vereniging. Regelmatig worden trein- en tramexcursies en buitenlandse railreizen georganiseerd.*
De NVBS Winkel heeft een groot assortiment boeken en dvd's over railverkeer. Wie boeken en documentatie zoekt, kan terecht bij de NVBS Bibliotheek en de enorme collecties foto's en documenten. De Winkel, de Bibliotheek en de documentatiecentra zijn gevestigd in "NVBS Centraal", een gezellige ontmoetingsplaats voor spoor-hobbyisten in het stationsgebouw van Amersfoort, met uitzicht op het spoor. Je bent van harte welkom !

Woensdag 18 september 2019:

passie voor spoor

“Van Den Haag via Oostenrijk naar België”

Foto-presentatie door Chris Westerduin (Den Haag)

De titel van het programma legt ongeveer uit welke route gevolgd gaat worden. ***Chris Westerduin*** presenteert vanavond een programma van tram, smalspoor en trein. We starten in Den Haag waar we de komst van de nieuwe stadstram volgen. In juli 2014 kwam de eerste Avenio aan; wat gebeurde er daarna allemaal met de nieuwe tram?
In Oostenrijk gaan we ook nieuw materieel zien. We leggen de focus op de Mariazellerbahn waar we nog even genieten van het oude materieel, maar waar in 2013 de nieuwe Himmelstreppe-treinstellen van Stadler uit Zwitserland in dienst kwamen.
Het laatste onderwerp van de avond gaat over de ontwikkeling van Rail Feeding in België. In 2015 kwam een boek uit over de eerste tien jaar van RRF, maar dat belichtte alleen Nederland. Van 2011 tot eind 2018 reed Railfeeding ook in het Vlaamse land. Een mooi overzicht wordt getoond deze avond.

Lees ook: “*De verrassende kanten van Chris Westerduin”* in NVBS Actueel, augustus 2018.

Op 21 juni 2015 reed er voor het eerst een HTM Avenio met daglicht proefritten. In mooi avondlicht passeert de 5011 de fotograaf op de Escamplaan (foto: Chris Westerduin).

Al weer zes jaar doen de Himmelstreppe treinstellen van Stadler dienst op de Oostenrijkse Mariazellerbahn tussen St. Pölten en Mariazell. Stadler ontwikkelde en bouwde negen treinstellen en vier panorama rijtuigen voor deze NÖVOG lijn. Hier passage van de brug nabij Erlaufklause op 6 september 2013 (foto: Chris Westerduin).

Woensdag 16 oktober 2019:

passie voor spoor

“Vijflandentocht per Pullman” en “Dat staat er gekleurd op”

Foto-presentaties door Bert van der Kruk (Leidschendam)

Het Zwitserse reisburo Intraflug was in de jaren zeventig eigenaar van enkele Pullman rijtuigen waarmee exclusieve treinreizen voor spoorweg-liefhebbers werden gemaakt.
Uniek en legendarisch was de 11-daagse, 3200 kilometer lange rondreis door 4 oostbloklanden (met als begin- en eindpunt het Oostenrijkse Wenen), met een trein bestaande uit 2 Pullman- en 2 Mitropa restauratierijtuigen. Via Hongarije en Tsjecho-slowakije ging het naar Polen waar destijds een streng fotografeerverbod gold, maar waar nu ineens alles mogelijk bleek en de vele loktypen dit land tot het hoogtepunt van de reis maakte.
Ook een korte blik op enkele trambedrijven in de steden waar overnacht werd, ontbreekt niet in het programma, zoals o.a. in de steden Wenen, Boedapest, Kosice, Lodz, Poznan, Stettin en Dresden. Met 120 à 130 km/h zorgden de BR 01 en BR 03 in de DDR voor een belevenis en ervaring van de glansrijke sneltreinenjaren van weleer.

Wederom via Tsjechoslowakije, waar de blauwe papegaai een hoofdrol speelde, werd Oostenrijk weer bereikt, waar de 55 deelnemers konden terugkijken op een geslaagde en zeer bijzondere reis, waarbij ook enkele smalspoorlijnen werden bereden en waarvoor in totaal 36 verschillende lokomotieven, waaronder 25 stoomloks in aktie kwamen.

Vanavond ook een tweede, korte presentatie:
"Dat staat er gekleurd op"

De tijd dat het spoorwegmaterieel in Europa veelal in de eigenlijk saaie kleur (donker)groen rond reed, ligt al ver achter ons. Tegenwoordig oogt het allemaal wat frisser en vrolijker. Maar het werd pas echt een kleurenpalet toen de bestickeringstechniek zijn intrede deed en veel lokomotieven van zowel staats- als partikuliere bedrijven opgetuigd konden worden met reklame en fraaie bedrijfslogo's. Maar ook (S-Bahn) treinstellen worden nu regelmatig van een bonte outfit voorzien. De fantasie van en de mogelijkheden voor de ontwerpers kent wat dat betreft geen grenzen en dat vertaalt zich van gestyleerde logo's tot komplete landschappen en schilderijen.
Een kleurrijke materieelstoet zal in dit programma dan ook de revue passeren waarbij enkele verrassende en aktuele opnamen en interessante wetenswaardigheden niet zullen ontbreken.

PKP lok Ok 22 met de excursietrein met 2 Pullman- en 2 Mitropa-rijtuigen in station Choszczno in Polen;

2 Siemens Vectron loks met reclamebestickering in station Brennero, juni 2018 (foto's: Bert van der Kruk).

Woensdag 20 november 2019:

passie voor spoor

"Van sneue lijntjes en verdachte dijkjes"

Foto-presentatie door Michiel ten Broek (Enkhuizen) en Victor Lansink (Renkum)

Een opgeheven spoorlijn kan al tientallen jaren geleden opgebroken zijn, maar altijd is hij terug te vinden en nooit verdwijnt hij helemaal uit het landschap. Onder dat motto belichten ***Michiel ten Broek*** en ***Victor Lansink***, auteurs van de Atlas van de Verdwenen Spoorlijnen en makers van de website Railtrash, een aantal bekende en minder bekende binnen- en buitenlandse voormalige spoorlijnen.
Wat is er in het landschap zoal nog te vinden aan "railicten"? Gebouwen, bruggen en brughoofden, maar ook duikers van meer dan een eeuw oud en dijklichamen die ooit rails droegen en nu nog vaag zijn waar te nemen als je goed kijkt: de "verdachte dijkjes". Met veel actuele beelden en met historisch fotomateriaal nemen Victor en Michiel u mee op een speurtocht door de archeologische kant van de spoorweghistorie.
Aan bod komen Nederlandse lokaalspoorwegen en lijnen van internationale allure. Verder laten Victor en Michiel hun licht schijnen over enkele spectaculaire en militair-strategische, maar niettemin verdwenen spoorlijnen in Duitsland en Frankrijk, laten zien hoe verlaten spoortunnels eruit zien en vertellen ze iets over hun onderzoeks-methodes.

Einde AKZO-spoor (spoorlijn Hengelo-Boekelo). Sinds 2016 kun je hier railfietsen! (foto: Victor Lansink, 27-11-2015).

Oud GOLS-bruggetje uit 1885 tussen Hengelo en Boekelo; sinds 1942 niet meer bereden (foto: Victor Lansink, 27-11-2015).

Woensdag 18 december 2019:

passie voor spoor

“Berliner Metamorphosen, deel 2”

Foto-presentatie door John Krijgsman (Rotterdam)

Vanavond het tweede deel van het overzicht van de grote veranderingen die zich overal in Berlijn hebben voltrokken door de deling van de stad ten gevolgde van de Koude Oorlog en het weer samensmelten van de stad na de val van De Muur in 1989.
John Krijgsman bezocht Berlijn en omstreken sinds 1973 meer dan honderd keer en maakte er zo’n 12.000 dia’s en digitale opnamen van de stad en het railvervoer. Door de jaren heen ging hij vaak terug naar dezelfde plekken om daar keer op keer de veranderingen vast te leggen.
Aan de hand van deze foto’s met bijpassende verhalen maken we een tijdreis van meer dan veertig jaren door en rond Berlijn, langs en over De Muur, met (stoom)trein, tram, U-Bahn en S-Bahn.

Lees ook: *“John Krijgsman zoekt de grenzen op”* in NVBS Actueel, juni 2018.

Tip: *van 9 november 2019 t/m 16 februari 2020 toont Rijksmuseum Twenthe in Enschede de fotoserie 'Berlin Geisterbahn' van fotograaf Fons Brasser, bestaande uit 118 foto’s van vervallen en in onbruik geraakte S-bahnstations in toenmalig West-Berlijn. Zie: www.rijksmuseumtwenthe.nl*

Op 6 oktober 1983 wordt in Berlin-Adlershof een S-Bahn-treinstel gepasseerd door loc 52 8097 (foto: John Krijgsman).

Bij U-Bahnhof Biesdorf Süd vindt op 24 oktober 1988 een ontmoeting plaats tussen een treinstel van DDR-fabricaat en tweedehands uit West-Berlijn overgenomen U-Bahn materieel (foto: John Krijgsman).

Woensdag 15 januari 2020:

passie voor spoor

“Staatslijn A: het gedeelte Deventer-Zwolle-richting Meppel”

Foto-presentatie door Roef Ankersmit (Holten) en Kees van de Meene (Zwolle)

Zwolle ligt aan Staatsspoorweg A, de eerste lijn van de Wet van 1860. Grote stations langs Staatslijn A aan weerszijden van Zwolle zijn Deventer en Meppel en daarom vanavond een verhaal over Deventer - Zwolle - Meppel.
Voor de pauze vertelt ***Roef Ankersmit*** van alles over Deventer en over het traject tot Zwolle, na de pauze bespreekt ***Kees van de Meene*** de historie van station Zwolle en vertelt een en ander over Lijn A richting Meppel en over de andere spoorlijnen rond Zwolle.

Zwolle, 21 mei 1957. Een DE3 vertrekt naar Kampen. (foto: Kees van de Meene)

Woensdag 19 februari 2020:

passie voor spoor

“Noordoosterlocaalspoorweg-Maatschappij (NOLS)”

Foto-presentatie door Geert de Weger (Zwolle)

De spoorlijn van Zwolle naar Emmen maakte ooit deel van het de “Noordoosterlocaalspoorweg-Maatschappij” (NOLS) evenals de nog bestaande lijnen Mariënberg - Almelo, Coevorden - Duitse grens en Zuidbroek -Stadskanaal. De textiel-industrieel en tevens Tweede Kamerlid Jan Willink, nam ooit het initiatief tot de aanleg van het net van de NOLS. Zoals hij dat eerder gedaan had bij de Nederlandsch Westfaalsche Spoorweg-Maatschappij (NWS) en de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorweg-Maatschappij (GOLS).
De NOLS vormde in zijn opinie een belangrijk deel voor een spoorwegnet dat lag vanaf de Duitse grens bij Winterswijk tot aan de Noordzee. Het was zijn wens om de GOLS en de NWS zo veel mogelijk over eigen lijnen te verbinden met de haven van Harlingen. Het hele project bleek uitermate taai en werd waar nodig aangepast, uiteindelijk werd in 1898 de wet voor de realisatie van de NOLS door het parlement geaccordeerd. In 1901 ving de bouw aan en reeds in 1903 werd de lijn Zwolle - Ommen in gebruik genomen. Twee jaar later bereikte men Stadskanaal en werd de tak Gasselternijveen – Assen in gebruik genomen. In 1906 volgde Mariënberg - Almelo. Om in 1910 het NOLS-net te vervolmaken met de aansluiting – vanuit Coevorden - op de lijnen van de Bentheimer Eisenbahn en de lijn Stadkanaal – Zuidbroek – Delfzijl.
Geert de Weger geeft in woord en beeld een indruk van de ontwikkeling van de NOLS waarbij ook de opvolgers niet vergeten worden.

Station Dalfsen: links een treinstel plan U naar Emmen, rechts loc 2530 als werklocomotief tijdens de elektrificatie van de lijn (4 juni 1985, foto: Geert de Weger).

Station Noordbroek, circa 1915 (foto: Gronings Archief).

Woensdag 18 maart 2020:

passie voor spoor

“75 Jaar na D-Day”

Foto-presentatie door Hans Altena (Abbekerk)

“De bevrijding van Europa had niet mogelijk geworden zonder de inzet en het materiaal van de Military Railway Services of op zijn Nederlands gezegd, de Geallieerde Spoorwegen.
Na de aanval op Pearl Harbor raakte Amerika vanaf 7 december 1941, betrokken bij de Tweede Wereldoorlog. Vrijwel direct is men aan de slag gegaan op vele fronten om de vijand te keren. De Amerikaanse industrie werd op grote schaal ingeschakeld om militaire voertuigen te ontwikkelen en produceren, zo ook spoorwegmaterieel. Want men had reeds bedacht was dat de spoorwegen de ruggengraad van alle militaire operaties in de diverse gebieden zouden gaan vormen.

Dankzij Rita Lijsten heeft de SGB een Whitcomb locomotief kunnen verwerven.

De enorme hoeveelheden goederen konden alleen op die wijze door de te bevrijden landen worden getransporteerd. Door middel van calculaties had men berekend 100.000 stuks materieel nodig te hebben voor die taak en rekende men er niet op dat ter plaatse aanwezig materieel nog bruikbaar zou zijn. In samenwerking met Engeland werd de productie van M.R.S. materieel vorm gegeven.
Na de oorlog hadden vele landen behoefte aan spoorwegmaterieel waardoor overnames werden gedaan uit de legerdumps die na de oorlog aanwezig waren in diverse landen. De N.S. kocht op die wijze ook diverse stoom- en diesellocomotieven en diverse wagentypen. Een bekend type vormt de Whitcomb diesellocomotief, annex N.S. 2000, waarvan sinds 2018 twee exemplaren weer in Nederland aanwezig zijn.
Hans Altena was nauw betrokken bij de repatriëring van beide locomotieven en kan uit de eerste hand vertellen hoeveel logistieke voeten dit in aarde had. Daarnaast is hij de voorzitter van de Stichting 162, een stichting die materieel van de Geallieerde Spoorwegen in bezit heeft en gerestaureerd heeft. Aan de hand van historische en dus ook recente beelden belicht hij dit vergeten stuk geschiedenis.

Een bijzondere kleurenfoto: Whitcomb locomotief rijdt de eerste kolentrein naar Rome (4 Juli 1944).

War Department diesellocomotief WD33/NS162 van de Stichting 162 (www.stichting162.nl), is gehuisvest bij de MBS in Haaksbergen, waarmee op 21 oktober 2018 een samenwerkingsovereenkomst gesloten werd (foto: Frank Geurts).

Woensdag 15 april 2020:

passie voor spoor

“Van Eurofima tot Railjet – rijtuigen in Europa 1960-2018”

Foto-presentatie door Albert Koch (Den Haag)

Treinstellen voeren vandaag de dag de boventoon in het langeafstands- en hogesnelheidsverkeer. Toch zijn nog steeds veel door locomotieven getrokken rijtuigen op Europese sporen te zien, al dan niet met stuurrijtuig om toch treinstel-exploitatie mogelijk te maken. Sinds een aantal jaren beleven locomotief-rijtuigconcepten zelfs een heropleving, bijvoorbeeld in de vorm van de Oostenrijkse RailJet.

In dit programma toont ***Albert Koch*** de ontwikkeling van getrokken treinen en rijtuigen van circa 1960 tot nu. Aan de hand van foto's uit binnen- en vooral buitenland wordt een aantal bekende rijtuigconcepten nader belicht: de grote serie m-rijtuigen van DB, de Eurofima-verzamelorder van midden jaren zeventig en de daaruit afgeleide types, en natuurlijk de ICR-rijtuigen van NS. Er is aandacht voor details, maar natuurlijk ook voor de inzet van de rijtuigen.

Eurofima rijtuigen van Deutsche Bahn (foto: Albert Koch); ÖBB Railjet trein "Spirit of Salzburg" in Graz Ostbahnhof (16 september 2008, foto: wikipedia).

Woensdag 20 mei 2020:

passie voor spoor

“Quer durchs Land”, een denkbeeldige reis van A tot Z door Duitsland

Foto-presentatie door Sjoerd Bekhof (Amersfoort)

Het beeld van de spoorwegen in Duitsland is de afgelopen decennia flink veranderd. Stoom verdween in de jaren '70 en net als Frankrijk begon de DB met hogesnelheidstreinen, de ICE.
Na de Wende smolten de Deutsche Bundesbahn en Deutsche Reichsbahn samen tot Deutsche Bahn AG. Liberalisering leidde tot de komst van tal van private vervoerders en de DB introduceerde op grote schaal dubbeldekstreinen. De wisseling van vervoerders is voor de gemiddelde liefhebber nog nauwelijks te volgen.
Door de besparingen, nodig voor een gewenste maar afgeblazen beursgang, begon de verwaarlozing van de DB. De Bondsregering had andere zorgen en liet de DB aan haar lot over.
Nu begint het besef terug te komen dat spoorwegen onmisbaar zijn. Heropening van ooit gesloten lijnen, hogere frequenties, aanschaf van veel materieel, groot onderhoud aan het net vergen miljarden euro’s (die de DB niet heeft).

We maken een denkbeeldige reis waarin foto’s een terugblik op de jaren ’60 geven en foto’s van zo’n vijftig jaar later die het verschil illustreren. Plandampf, een poging om de oude tijden een paar dagen te laten herleven. De heropening van een ooit gesloten spoorlijn met een ‘Bahnhofsfest’, het terugvinden van een oude bekende etc. De vroeger ondoordringbare grens met de ‘socialistische’ buurlanden passeren we nu moeiteloos. De reis begint in Aachen (Aken) en eindigt in een station waarvan de naam met Z begint. Aan de hand van diverse kaartfragmenten kun je de route volgen.

Woensdag 17 juni 2020:

passie voor spoor

Foto/Video meeneemavond – Presentatoren: .... de bezoekers zelf !

Gevarieerde avond met vele korte presentaties

Iedere bezoeker krijgt de gelegenheid om eigen foto’s of films te vertonen van spoorse (vakantie-) onderwerpen naar eigen keuze.
Toon je eigen beleving van onze hobby met gevarieerde beelden en geef daarbij een passende toelichting. Een mooie gelegenheid om eens iets te laten zien wat niet past in een avondvullend programma. Het belooft dan ook een gezellige avond vol afwisselende beelden te worden!
De volgende apparatuur is aanwezig: groot projectiescherm van 3 meter breed, Full-HD beamer met briljante beeldkwaliteit, overvloei-diaprojector, laptop met Powerpoint, Blu-ray/DVD-speler, en een geluidsinstallatie met microfoon.

Iedere maand is er in zaal ‘t Schöpke in Hengelo weer een gezellige spoorwegavond bij de NVBS Afdeling Twente. Je bent van harte welkom!

Maximaal 15 minuten presentatietijd en maximaal 60 foto’s per persoon!
(afwijkingen in overleg mogelijk.)

Je krijgt voorrang als je op tijd je bijdrage aanmeldt via: **twente@nvbs.com .**

NVBS – Afdeling Twente

www.nvbs.com/twente

Bijeenkomsten NVBS Afdeling Twente:

De maandelijkse bijeenkomsten zijn voor iedereen, ook niet-leden, toegankelijk (neem dus vooral je spoorvrienden mee!) en worden gehouden in NSH-gebouw ***'t Schöpke, Waarbekenweg 23, 7553 KH Hengelo*** (naast Lidl supermarkt). De **aanvangstijd is 19.30 uur**, de zaal met uitgebreide bar is open vanaf 18.30 uur. Het einde is om ongeveer 22.30 uur. Je bijdrage in de onkosten bedraagt € 2,50 per persoon, jongeren tot 18 jaar betalen € 1,25. Je bent van harte welkom!

Bereikbaarheid:

NSH-gebouw 't Schöpke ligt op ongeveer 10 minuten lopen vanaf NS-station Hengelo. Neem in het station uitgang Hart van Zuid, loop langs Poppodium Metropool, volg bij de rotonde de route via Parallelweg LS (=Lokaal Spoor). Bij de bocht naar de Veloursstraat (bij Drost Letselschade) rechtdoor lopen en dan bij het Twekkelerplein linksaf naar de Waarbekenweg, richting Lidl supermarkt.

Achter 't Schöpke kun je je fiets of auto gratis parkeren op een groot eigen parkeerterrein.

Busreizigers nemen lijn 9 (station Enschede-station Hengelo), halte Grundellaan en lopen dan door het opgeknapte Muizentunneltje of lijn 10 (station Hengelo-Veldwijk), halte Brouwerijstraat.

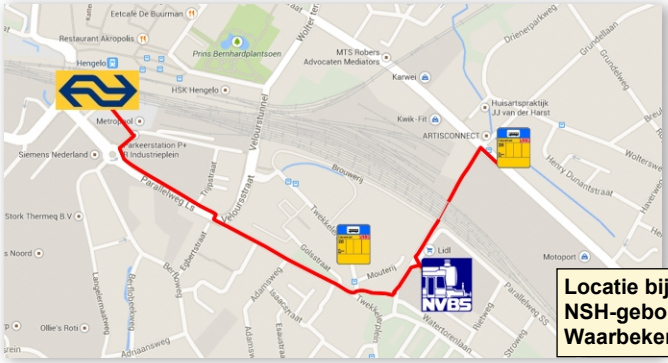

Locatie bijeenkomsten NVBS Afdeling Twente: NSH-gebouw 't Schöpke (naast Lidl supermarkt), Waarbekenweg 23, 7553 KH Hengelo.

Afdelingsnieuwsbrief en Facebook NVBS Afdeling Twente:

Als je via onze Afdelingsnieuwsbrief op de hoogte gehouden wilt worden van nieuws en activiteiten van de NVBS Afdeling Twente, geef dan je email-adres door aan het bestuur via: **twente@nvbs.com** , of ga naar **bit.ly/nvbs-twente** (of scan de QR-code) om je aan te melden voor onze Afdelingsnieuwsbrief. Volg ons ook op **Facebook: NVBS.Twente** voor het laatste nieuws en meer informatie over onze afdelingsbijeenkomsten, en klik op Vind-ik-leuk!

Programmawijzigingen:

Raadpleeg regelmatig **www.nvbs.com/twente** , hierop vind je altijd het meest actuele programma van de NVBS Afdeling Twente. Programma-wijzigingen worden hier, en via onze Afdelingsnieuwsbrief, op Facebook NVBS.Twente en in het NVBS maandblad "Op de Rails" aangekondigd.

Bestuur NVBS - Afdeling Twente:

Voorzitter-Secretaris:	Ronald Boers	tel. 06-25075382	nvbs@ronaldboers.com
Penningmeester:	Dennis te Dorsthorst	tel. 06-42286168	dennis@te-dorsthorst.nl
Bestuurslid:	Clemens Appelman	tel. 06-45434569	clemens_appelman@hotmail.com
Bestuurslid:	Peter van der Zanden	tel. 074-2919632	pfvanderzanden@ziggo.nl
Postadres:	Stockholmstraat 72	7559 JS Hengelo	**twente@nvbs.com**

RB2019-1